LONDON FALLING

Voor Jennifer Radden en Frank Keefe

LONDON FALLING

EEN MYSTERIEUZE DOOD IN EEN CORRUPTE STAD EN EEN FAMILIE OP ZOEK NAAR DE WAARHEID

PATRICK RADDEN KEEFE

Vertaling Hans E. van Riemsdijk

Nieuw Amsterdam

Eerste druk april 2026
Tweede druk juli 2026
Derde druk september 2026

© 2026 Patrick Radden Keefe
Oorspronkelijke titel *London Falling*
Oorspronkelijke uitgever Doubleday/New York
© 2026 Nederlandse vertaling Hans E. van Riemsdijk/Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.
All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Tekstredactie Yulia Knol
Correctie Marian van Eekelen
Omslag Paul Pollmann (naar het ontwerp van Stuart Wilson)
Foto's binnenwerk © Chrysa DaCosta (titelpagina), Mattia Balsamini (deel 1), Instagram/@safiyashamji (deel 2), David Barrie (deel 4)
Omslagfoto © Ashok Saxena, Alamy
Auteursfoto © Philip Montgomery
NUR 320, 330
SBN 978 90 468 3422 0
www.nieuwamsterdam.nl
Nieuw Amsterdam maakt deel uit van Park Uitgevers

INHOUD

Proloog 13

DEEL I – DE VAL

1 Moet je mij zien 21
2 Het snelle leven 43
3 Een web van leugens 66
4 Vermiste personen 84
5 Rivier des doods 92
6 Die bewuste nacht 100

DEEL II – GRILLEN VAN HET LOT

7 Een familie van dappere lieden 111
8 Verloren zoon 137
9 Mogelijk moord 151
10 Meesteroplichter 160
11 Puzzelen in het donker 169
12 Het licht gaat uit 183
13 Alias 'Kleintje' 190

DEEL III – FEITEN EN FICTIE GEWOGEN

14 Russische dissonantie 221
15 Eigen speurwerk 243
16 Broekzakbelletje 263

17 Een ander licht 275
18 Wespennest 283

DEEL IV – OVERLEVERS

19 Een toevallige ontmoeting 297
20 De zwarte doos 313
21 Onderstroom 325
22 Het jong is thuis 334

Epiloog 347

Dankwoord 351
Toelichting op de bronnen 355
Noten 361

De jongen schrok toen hij in de rivier zag wat hij zo makkelijk zelf had kunnen zijn en boog om het te groeten.

– Gboyega Odubanjo

Londen is per slot een stad vol graven.

– Virginia Woolf

Wat volgt is een waargebeurd verhaal. Dit boek bevat lange passages met letterlijk weergegeven dialogen. Geen van die teksten is verzonnen of gefantaseerd.

Langere gesprekken zijn rechtstreeks afkomstig uit transcripties of opnamen die de auteur ter beschikking zijn gesteld. Kortere fragmenten zijn ontleend aan herinneringen van gesprekspartners of aan hun aantekeningen destijds. Het boek bevat ook talrijke tekstberichten en e-mails; die zijn alleen bewerkt om tikfouten te corrigeren.

PROLOOG

Het Londense hoofdkwartier van de Britse buitenlandse inlichtingendienst MI6 huist in een imposant bouwwerk van beton en groen glas op de zuidelijke oever van de Theems. Begin jaren negentig werd het opgetrokken naast de Vauxhall Bridge. Het ging er bij dat project zo geheimzinnig aan toe dat de architect die het gebouw zou ontwerpen niet wist voor wie hij uiteindelijk werkte.[1]

De Theems is een getijdenrivier waarin het zilte water van de Noordzee twee keer per dag zorgt voor krachtige stromingen in wisselende richting. Soms zwemt een tuimelaar, geïsoleerd en van zijn koers geraakt, gevaarlijk ver van de zee stroomopwaarts.[2] Bij uitgaand tij krimpt de Theems enorm en kan het peil tot wel zeven meter dalen.[3] Een modderige oever komt dan bloot te liggen. Bij tijd en wijle diepen stedelijke strandjutters – *mudlarks* of modderwroeters – uit dat slib voorwerpen van oude beschavingen op, munten uit de ijzertijd bijvoorbeeld.[4]

Het was dezelfde Theems die de Romeinen er tweeduizend jaar geleden toe bewoog hier een ommuurde stapelplaats te stichten, die ze Londinium noemden. Op het hoogtepunt van zijn glorie had het Britse Rijk een kwart van het aardoppervlak gekoloniseerd;[5] in 1860 ging de helft van alle exportgoederen uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika naar Londen.[6] Aan de Theems lag zo de drukste haven ter wereld. Honderden schepen liepen er elke week binnen. Torenhoge kranen losten tabak, ivoor, specerijen, wol, rijst, thee en andere kostbare waren. Op en langs de rivier heerste een koortsachtige handelsactiviteit met allerhande schepen en met kooplieden en sjouwers en zeelui uit verre landen, die andere beschavingen voorbij de horizon deden vermoeden.

Maar de oevers konden ook een griezelige plek zijn. In victoriaanse tijden tierde de misdaad er welig. Ook vonden opvallend veel mensen de dood in de Theems, hetzij uit eigen beweging, op een moment van wanhoop, hetzij doordat ze een duw kregen. Als je na een avond drinken uitgleed op de gladde kinderkopjes, slokte het zwarte water je in een oogwenk op.[7] In zijn romans schilderde Charles Dickens de rivier vaak af als een kwaadaardige kracht: een smerige en stinkende waterloop die klotst tegen pijlers en palen en ijzeren ringen, vreemde dingen verbergt in haar modder en ervandoor gaat met zelfmoordenaars en onfortuinlijke drenkelingen. Daarin schuilde de paradox van de Theems: met enorme fabrieken en pakhuizen vol werklieden, en dikke rookpluimen langs haar oevers was ze de kloppende ader van Londens industriële bloei. Tegelijk zag Dickens in de rivier de dood verbeeld, een flikkerend lint van onraad dat zich door het hart van de grootse stad slingerde.[8]

Het ontwerp van het MI6-gebouw moest herinneren aan het industriële tijdperk van Groot-Brittannië en was bedoeld als een soort architectonische echo van de massieve elektriciteitscentrales Battersea en Bankside in de directe nabijheid.[9] Toen koningin Elizabeth II in 1994 het nieuwe spionnenhoofdkwartier inhuldigde, waren die centrales echter al lang buiten gebruik gesteld en stonden ze er werkeloos bij als relicten van een verdampt verleden als fabriksstad. Het merendeel van de fabrieken langs de Theems was inmiddels gesloten. Tussen 1960 en 1990 daalde het aantal banen in de verwerkende industrie met tachtig procent.[10]

Ook de scheepvaart was verdwenen. In 1955 vond de Amerikaanse wegtransportondernemer Malcolm McLean de stapelbare zeecontainer uit.[11] De standaardisering van die stalen boxen van twintig of veertig voet in de jaren zestig veroorzaakte een revolutie in de wereldhandel: er kon een geïntegreerde transportinfrastructuur ontstaan waarin containers moeiteloos van vrachtwagen op schip en van schip op trein werden overgeladen. Opeens waren grote pakhuizen aan het water overbodig, en al snel begon een nieuwe klasse van gigantische containerschepen steeds grotere ladingen te vervoeren. Die carriers waren zo groot dat ze de smalle dokken langs de Theems niet langer

binnen konden varen. Tussen 1960 en 1980 sloten bijna alle dokken van Londen en daarmee verdween een hele commerciële sector waarvan vele duizenden mensen afhankelijk waren geweest. Eeuwenlang had Londen geregeerd als havenstad en toen heel abrupt niet meer.

Wel was de lucht een stuk schoner. Het woord 'smog' was in Londen uitgevonden voor de vermenging van de rook van fossiele brandstoffen met de typisch Engelse mist, die de stad vaak in een deken hulde.[12] Nieuwe regelgeving rond dergelijke uitstoot, in combinatie met de sluiting van al die fabrieken, betekende dat Londen opeens schone lucht ademde. Tegen de tijd dat het hoofdkwartier van MI6 werd geopend, had de oude dickensiaanse industriestad plaatsgemaakt voor een fonkelnieuwe metropool. Londen was misschien geen maritiem of industrieel centrum meer, maar was zichzelf wel opnieuw aan het uitvinden als financiële hoofdstad. De rivierkades maakten een verbazingwekkende heropleving door: in 1988 had een groep jonge Britse kunstacademiestudenten een verlaten pakhuis bij de Surrey Docks omgebouwd tot tijdelijke galerie voor de tentoonstelling *Freeze*.[13] Al snel volgden hippe restaurants en nieuwe wooncomplexen en uiteindelijk streken zelfs hightech handelsvloeren neer op de oevers van de Theems. Naarmate de Londense kades de rauwe randjes van zich afschudden, ontpopten ze zich als een volledig gesaneerde speeltuin voor toeristen en jonge carrièremakers. In 2000 heropende de Bankside-centrale als het museum Tate Modern. De elektriciteitscentrale Battersea zou als winkelcentrum een nieuw leven krijgen.

Voor menigeen was dit nieuwe Londen razend spannend. De stad had zichzelf opnieuw uitgevonden als lievelingsbestemming voor geld en voor mensen die het hadden. Opeens waren er, voor het eerst in de geschiedenis zo'n beetje, goede restaurants, en winkels van wereldallure en luxueuze hotels waarvoor Bentleys met chauffeur voor de deur stonden te wachten. Opnieuw werd de Londense skyline gedomineerd door kranen. Alleen losten die geen katoen of nootmuskaat, maar zetten ze kantoortorens van staal en glas neer en glanzende wooncomplexen met verbijsterende prijzen. Veel Londenaren merkten algauw dat de nieuwe versie van hun stad te duur voor hen werd en verhuisden noodgedwongen, om vanuit verre buitenwijken naar de binnenstad

te pendelen. Aan de basis van veel vastgoedspeculatie stonden buitenlandse kopers, die onroerend goed in Londen vooral als belegging zagen en niet zozeer als plek om te wonen zagen. Dus de appartementengebouwen zaten vol luxueuze voorzieningen en gadgets, alleen zag je merkwaardig genoeg zelden bewoners, want die hielden zich overal ter wereld op, maar meestal niet in Londen.[14] Klokken in lobby's gaven de tijden aan in Moskou, Hongkong en Abu Dhabi. 'Sommige mensen hier hebben wel vijf of tien appartementen verspreid over de wereld,' zei iemand van het personeel van zo'n nieuwe luxetoren. 'Ze komen en gaan.'[15]

Londen was een aantrekkelijke tweede thuisbasis voor potentaten, monarchen, stamhoofden, sultans en diplomaten, aldus Trevor Abrahmsohn, een doorgewinterde makelaar met een clientèle van miljardairs.[16] Maar veel van deze buitenlandse bezittingen bleven een groot deel van het jaar onbewoond. Een voormalige locoburgemeester van Londen, Nicky Gavron, klaagde dat buitenlandse investeerders 'een luxeflat in een wolkenkrabber willen kopen om er een soort kluis van te maken'.[17] Er bestaat zelfs een statistisch verband tussen de waarde van een vastgoedobject en de kans dat het bewoond is: hoe hoger de prijs, hoe groter de kans op leegstand.[18] In hele delen van Londen waar het ooit krioelde van de mensen was nu vaak geen hond te bekennen. Het effect was naargeestig: in de meest chique en modieuze buurten bleven de ramen van de hyperexclusieve stadsvilla's na zonsondergang allemaal pikdonker. Niet voor niets begon de pers van 'spookhuizen' te spreken.[19]

In 2016 verrees er alweer zo'n luxueus gebouw op de noordelijke oever van de Theems, pal tegenover MI6, op een plek waar ooit een negentiende-eeuwse gevangenis had gestaan. Het wooncomplex heette Riverwalk en bestond uit twee gestroomlijnde torens, een hoge en een lage, verbonden door een lage lobby. De zijde met uitzicht over de Theems deed denken aan een waterval van halfronde balkons. Riverwalk was bedacht door de vastgoedavonturier Sir Gerald Ronson, in 1990 veroordeeld voor samenzwering, valsheid in geschrifte en diefstal in verband met een aandelenfraudezaak.[20] Ronson zat een tijd in de gevangenis en werd vervolgens in 2012 benoemd tot comman-

deur in de Orde van het Britse Rijk vanwege zijn filantropische werk. 'Stel je voor wat voor feesten je hier kunt geven,' zei Ronson tegen een journalist bij oplevering van het complex.[21] Vanuit het penthouse (à raison van 25 miljoen pond) kon je tot aan het Wembley Stadium kijken. Een van de vermogende bewoners van het gebouw zou naar verluidde Tom Jones zijn, de Welshe crooner die beroemd was geworden met hits als 'It's Not Unusual' en 'Help Yourself'.[22] Maar het was moeilijk om dat met zekerheid te zeggen, want wie een unit in Riverwalk kocht, deed dat meestal via offshoreconstructies en brievenbusfirma's om anoniem te blijven. En trouwens, meestal was er geen mens te bekennen.

In de vroege uren van 29 november 2019 registreert een bewakingscamera bij het MI6-hoofdkwartier beweging op de vijfde verdieping van Riverwalk, de torenflat die pal tegenover de geheime dienst verrijst aan de overkant van de rivier.[23] De nacht is ijzig. De Theems staat hoog en weerspiegelt rimpelend de straatlantaarns op de Vauxhall Bridge. In de chique woontoren is het pikdonker, maar één appartement baadt in het licht: Unit 504.

Om 2.23 uur legt de MI6-camera vast hoe een donkere figuur vanuit het appartement het smalle balkon boven de Theems oploopt. De slanke gedaante van een jongeman steekt duidelijk af tegen de helder verlichte ramen. Hij begeeft zich naar een hoek van het balkon en lijkt over de reling te kijken. Vervolgens loopt hij naar de andere hoek en blijft daar even roerloos staan. Dan keert hij terug naar het midden van het balkon. En springt.

DEEL I

DE VAL

